

Téereb Daaniyel — Limu Juróom-ñaar ak Juróom-ñett

Ubbi sirri yonu Yëfandikoo bi ci Téereb Peeñu gi: doxantu ci yoonu waxi àllaay yu mujj jamonoji yi

Jeff Pippenger
2024-01-21

Yépp ñi wax nañu ci mujug àddina, te bépp yonntent yi dajaloo te mujj ci téereb Peeñug Yaxal Yàlla. Ci téereb Peeñug Yaxal Yàlla, moom sax mooy jëlali benn rëdd wi nekkoon ci téereb Daniel, ndaxte ñoom ñaar benn téere lañu. Lépp li jëm ci yooni yonntent yii, bindees na ko bu dëgër ci mbind yi jiitu. Ci téereb Peeñug Yaxal Yàlla, xamleef nañu ne, tuuti laata waxtuw nattu bi tëj, am na ab yonntent bu ñu tëjoon te ñu ubbite ko. Mbind yii di woney faral di bëggale mbir yi aju ci yonntent yi te bokk ci yëgle yi nekk ci téereb Peeñug Yaxal Yàlla bi ñu ngi xanaa ubbi léegi. Yëgle bi du benn dëggu yonntent rekk, te bépp faral yi nekk ci yëgle bi ñuy ubbi, dafa bokk ci wàllu Peeñug Yeesu Kirist.

Bataaxal bi dañuy ubbi ko tuuti laata njeexital jamono waxtaan, bi “waxtu wi jege na.” Téere yi Daniel ak Révélation, boole ak leerali gi nekk ci mbind yi Xelu Kàddug Yonent gi, dañoo leer lool ci yoonu juddug mbir mi aju ci ubbiteg bataaxal bu yonent. Moo di Gaynde gi cosaanu giiru Yuda miy def ubbiteg bi, te bu ko defee, dafa jëfandikoo yoonu wone bu tëral ngir yëgle bataaxal bi. Mu jot bataaxal bi ci Baay bi, mi ñu nettali ni mu yor Biibël bi, biñ ko tëjje ak juróom-ñaari màndarga yi. Gaynde gi cosaanu giiru Yuda, mi it di garabug Dawuda ak Xar mi ñu reyoon, moo jël téere bi ci Baay bi te dindi màndarga yi.

Noonu, Yeesu jox na Gabriyel bataaxal bi, te moom ak yeneen malaaka yi di yóbbu bataaxal bi ca benn yonent ba, mu bind bataaxal bi te yónnee ko ca kanam mbooloom gëmkaat yi. Bu waxtu wi jotee ngir ubbi bataaxalu wax ci kanam yi, ubbiteg bataaxal boobu di jur benn yoonu nattu gu am ñetti jéego, buy nattu ñi nekk ci biir mbooloo yi, te ñoom ñoo di ñi yonentu bindam jëmal waxam. Te jaarale ko ci tontu ku nekk ci ñoom ñi bokk ci mbooloo yi, ñoom ci seen bopp ñoo di dogal su ñuy bokk ci benn ci ñaari wërgu-yoon yi. Ñi nangu yokkute xam-xam bi bataaxal bu ubbee di jur, dañuy ràññee leen ni “boroom xel yi,” waaye ñi ko bañ, Daniyel di leen tudde “ñaaw ñi,” te Macë di leen tudde “doof yi”.

Lépp yi mbir yu jëfandikoo ak ubbiw kumpa gu mujj gi ci waxu yonent bi, ñu ngi leen wax te ñu jëfandikoo leen ngir tëral ci aaya juróom-ñeent ba juróom-ñaari ci Peeñu Yeesu Kirist, ndaxte mooy wone benn cër bu bokk ci Peeñu Yeesu Kirist bi, buy nattu ñaari xetu jaamukat yi. Def na loolu ci wone ne “boroom xel yi” ñooy dëgg xibaar bi di topp ndigal-moytu gi nekk ci aaya boobu.

Te fii mooy xel mu am xam-xam. Juróom-ñaari bopp yi mooy juróom-ñaari tund yi, ci kaw yi jigéen ji toog. Te am nañu juróom-ñaari buur: juróom ñi daanu nañu, kenn a ngi fi, ka ca desagul jotegul; te bu ñëwee, war na nekk ab diir bu gàtt. Te rab wi nekkoon, te léegi nekkuwul, moom itam mooy baatub juróom-ñetteel bi, te bokk na ci juróom-ñaari ya, te mu

jëm ca alkande ga. Peeñug Yàlla 17:9–11.

“Xel mi am solo,” mooy xel-u “boroom xam-xam yi.” “Boroom xam-xam yi” dañuy xam yokkute xam-xam bi, ak yokkute xam-xam boobu miñu tegtale ci saa si gannaaw màndarga waxu yonent bi, bi màgge dëgg buy nekk lu boroom xam-xam yi di xam te ñi bon di ko bañ. Dëgg boobu mooy li jëm ci nguur yi ci waxu yonent yi nekk ci Biibël te ñu ko teg ci ay aaya yi di topp. Aaya yooyu dañuy tegtale misaal bu mujj bu nguur yi ci waxu yonent yi nekk ci Biibël, te li ñu ubbi ci fan yu mujj yi mooy ne juróom-ñett nguur yooyu dañu leen itam tegtale woon ci njëkk misaal bi ci nguur yi ci waxu yonent yi nekk ci Daniel saar ñaareel.

Xam-xamu dëgg gi dëgërël gis-gisu yu yam ci nguur-ngi yi ci kàddug yëgleb Biibël bi, mi doon benn ci alalu jafe-jafe yu Miller, waaye mu leer fukki yoon gën a xëy, ndaxte dafay yor dëgg yu gën a bari lool lu ëpp li Milerit yi dëggoon ci seen wetu jamono bu xàjjal; te muy tegtal itam nattu, ni ko limu “fukk” di fésal, ak itam jaasi waare bu artu njëkk bi naan: “nii mooy xel mi am xam-xam,” te ci wàllu yëgleb baññu ko tekki ne: dëgg gi di topp dina nattu mboolooy kërceen yi ñu yónnee ndigal li ñu ubbi, tuuti laata àppug yoonug yiw bi.

Ci Kawtéef gu fukk ak juróom-benn, yóbbu nañu Yowaana ca màndiŋ ma bu junni ak ñaar téeméer ak juróom-benn fukki at yu lëndëmug paapaas. Teg nañu ko ca dëgg-dëgg jeexital jamonoy boobu ci atum 1798, te loolu mooy benn biir cosaan bi ñu ko teg woon ci Kawtéef gu fukk ak ñett.

Ma taxawoon bi ci suuf-sànkhalug géej gi, te ma gis mala buy jóge ci géej gi, mu am juróom-ñaari bopp ak fukki weñ, te ci ay weñam am na fukki kaalag yu buur, te ci ay boppam turu xas yàlla. Peeñu Yoxaan 13:1.

“Suuf géej gi” mooy 1798, ndaxte mu ngi tekki xàll wi ci jaar-jaaram mboolém mbir, fa nga xam ne Yowaanañu ko won fa baamtuub papaas bi (rab gu jóge ci géej gi) ci jamono ju weesu, ak États-Unis bi (rab gu jóge ci suuf si) miy yéeg, te ci mujj mu wax ni njaay mi ci yoonu Dimas bi buy ñëw léegi. Noonu rab gu jóge ci suuf si di dugal àddina si ba ñu nangu “nataalu rab wi,” mi waroon wax te jëfandikoo yoonu Dibéer bi ci kow àddina si bépp.

“Ca jamono ja ba Papaat, gànñiku dooleem, nekkon nañu ko mu bàyyi fitnaal, Yowaana gis na beneen katanu nguur gu yéeg ngir dellusi baatu nago gi, te yóbbu kanam jëf ju bon te kuy xeebu Yàlla jii. Kàttan googu, moo di mujj ga war a xare ak kërceen gi ak yoonu Yàlla, te ñu ngi ko tekki ci rab gu am sax yu mel ni yu xar. Rab yi ko jiitu da ñoo joge ci géej gi; waaye moom mu jóge ci suuf si, te loolu di firndeel yéeg gu dal teaggu réew mi muy melal—Etazini.” Signs of the Times, February 8, 1910.

Yowaana yóbbu na caa bérab bu benn gantuwaay gu njëkk ci jaar-jaarub nettal yi ngir mu jot jébbaleg mujj gi ci nguur-ngi yi ci waxi yëgle yu Injil bi, ci sura 17. Bi mu taxawee ci boobu gantuwaay, nguur-ngi yi lañuy jébbal. Ñu xamal ko njëkk ne rab wa mooy yor kër Yàlla ak réew mi, ndaxte jigéen ji toog na ci juróom-ñaari bopp yi rekkul, waaye itam ci juróom-ñaari tundu yi. Toogug boroom njaaloo gu mag gi day wone ne moom moo war rab wa, te ki war rab wa, mooy ki koy yor.

Te jigéen ji nga gis, mooy dëkk bu mag boobu, buy nguuru ci kaw buur yi ci suuf si. Peeñu Yuhanna 17:18.

Kàddu bi ñuy wax ne “moy buur” tekki na ne moom a yor te ngir dogal ci kaw. Ab boroom fas mooy dogal ci kaw rab bi ndax dafa yor genn yi. Papasik bi mooy dogal ci kaw juróom-ñaari bopp yi, te itam ci kaw juróom-ñaari tund yi. Ci Daniel saar ñaareel bi, Daniel xamal na Nebukadnesar ne moom mooy “bopp” bu wurus bi. Ci Esayi saar juróom-ñaareel bi, “bopp” itam mooy buur, péeyu réew walla nguur.

Ndax njiitu Siriya mooy Damaas, te njiitu Damaas mooy Resin; te ci biir juróom-benn-fukk ak juróom-ñett at, dinañu dam Efrayim ba mu dootul nekk xeet. Te njiitu Efrayim mooy Samariya, te njiitu Samariya mooy doom Remalya. Su ngeen gëmul, faw dungen sax. Esayi 7:7, 8.

Papas bi, mooy jigéen ji war ci rabu ga, mooy nguuru ci kaw buuri suuf si yépp. Yooyu buur dañu leen tegtal ni “fukk buur,” yu doon dooleb njaay mi ci fan yu mujj yi. Ñoom la ndawsi Tir di ak moy, di ak seen jëfandikoo. Yooyu “fukk buur” dañu leen gaññ ba nangu sañ-sañu papas bi, waaye buur bi ëpp solo ci yooyu fukk buur mooy États-Unis. Kon nag, États-Unis itam dañu koy tegtal ci Akab, buurub fukk nguur yi ci bërëb bëj-gànnar bu Israyil. Limu “juróom-ñaar” dafay tegtal “matug yépp,” te bu ñu wonee papas bi ne mu ngi nguuru ci kaw buuri suuf si, mi ngi itam nguuru ci kaw yooyu fukk buur, te toog na ci kaw juróom-ñaaru bopp ya.

Xel mi mooy xel mu am xam-xam, ndaxte boroom xam-xamu bés yu mujj yi di jëfandikoo yoonu “rëdd ci kaw rëdd,” te ñuy xam ne kenn ku nekk ci màndarga yi jot na ci politig gu jigéen ju yàq ji di nguuru ci kawam, dafay won dëggu benn bi. Moom itam dafay nguuru ci kaw juróom-ñaari tund yi, te Millerite yi dañoo xamle ne “tund” ci waxi waxu-jàmm ci Biibël mooy màndargay nguuru, waaye itam dañoo xamle ne màndarga yi am nañu lu ëpp benn tekkiin.

Tund yi itam itam ci melo wu jëm ci ab kërceen. “Tundu sell te màgg ba feeñ” bi ci Mbind mi dafay tegtal kërceenug Yàlla.

Kàddu gi Esayi, doomu Amos, gisoon ci mbirum Yuda ak Yerusaleem. Te dina am ci fan yu mujj yi ne, tundu kër Aji Sax ji dina taxaw bu wér ci kaw tund yi, te dees na ko yékati ba mu sut tundu yi; te xeet yépp dinañu daw jëm ci moom. Te nit ñu bare dinañu dem, naan: “Ñëwleen, na nanu yéeg ca tundu Aji Sax ji, ca kër Yàlla Yàqooba; te dina nu jàngal ay yoonam, te dinanu dox ci ay yoonam; ndaxte yoonu Yàlla dina génng Siyon, te kàddu Aji Sax ji génng Yerusaleem.” Esayi 2:1–3.

“Ker Yàlla” mooy mbooloom ngëmam, te mooy itam ab “tundu.” Jigéen ju bon ju réy ji toog na ci juróom-ñaari tund, noonu di wone ne moo ngiy yore mboolom mbooloy gëm yi, ni muyore mboolom buur yi itam. Moom moo yor mboolom mbooloy gëm yi ak mboolom réew yi ci addina si bépp.

Pexe bi Esayi mi ngi xamale ne ñëw na ci moom “ci mbirum Yuda ak Yerusaleem,” bi nu doon a màggat rekk, dafa wéy di dem, te ba tey mooy benn genn ci benn bopp passage bi nekk ci sarax seetluñeenteel bu ñent, te ci ni ko Esayi waxee mooy “benn bés boobu” nit ñi naan ne: “Ñëwleen,

na nu yéeg ca tundu Boroom bi, ca kër Yàlla Yàqub bi.” Ci waxtu woowu sax “juróom-ñaari jigéen” lañu tudd.

Te bés booba juróom-ñaari jigéen dinañu jàpp benn góor, naan: Nun, sunu mburu lanu di lekk, te sunu yére lanu di sol; waaye nañu rekk tudde nu ci sa tur ngir dindi sunu gâce. Bés booba sax, caraxu Aji Sax ji dina rafet te soloo, te meññentu suuf si dina am njariñ te taaru ñi rëcc ci Israyil. Te dina am ne, ku des ci Siyon, ak ku desaat ci Yerusaleem, dees na ko wax ne sell na, moom ku nekk ku bindees na ci biir ñiy dund ci Yerusaleem. Bu Aji Sax ji setee sobeu jigéeni Siyon, te daldi feeñal deretu Yerusaleem ci biiram jaarale ko ci xel mu àtte ak ci xel mu lakk. Te Aji Sax ji dina bind ci bépp kër-gu dëkk tundu Siyon, ak ci mbooloom, niir ak saxaaru bëccëg, ak leer gu safara buy tàkk guddi; ndax ci kaw bépp ndam dina am kiiraay. Te fa dina am mbaar ngir am ker ci bëccëg ci tangoor gi, ak ngir nekk bàmmelub rawatiina, ak ngir nekk ëmbóotu ngelawluub mbootaay ak taw. Esayi 4:1–6.

“Bés bi” mooy li nekk toppik ci gis-gisu Esayi, mooy “waxtu wi” bu yëngu-yëngu suuf bu mag bi ci Peeñu gi, saar fukki benn. Ñi am xel te nangu ndigël li nekk ci “dellu” gannaaw naqar ga bu 18 Sulet 2020, te matal li Lewe ñaar-fukk ak juróom-benn di laaj, te ñu dajale leen ci kàddug Yexeskel bu jëkk ba, dees na leen a màndargaal bu ñuy nangu yeneen bataaxal Yexeskel bi ci ñaari-ñent yiw yi yu Islaam. Gannaaw loolu dees na leen yékkati ba ca asamaan ni màndarga, te yeneen doom Yàlla yi nekk Babilon tambali a tontu woo wi ngir génn Babilon, wi tàmbalee ca yëngu-yëngu suuf ba, mooy yoonu Dibeer bu nar a ñëw lu gaaw. Yeneen gállankoor Yàlla dégg nañu bataaxal bi ngir génn Babilon, te ñuy yégle ne: “Ñëwleen, na nu yéeg ca tundu Aji Sax ji, ca kër Yàlla Yàqub.”

Ci “waxtu” jigéen ju ndawul jooju di tàmbali a woy ay woyam te di def njaaloo ak buur yu suuf si. Ñi ñu bindul tur yi ci téereb dundug Mbeg mi, ñoom dañuy topp jigéen jooju, te seeni kërceen di dugg ci suufu sañ-sañam. Kërceen yooyu, Esayi mi ngi leen teg ni “juróom-ñaari jigéen.” “Juróom-ñaari jigéen” yooyu ñooy “juróom-ñaari tundu yi” ngir papaas bi nguuru ci seen kaw, ba Etazini di xiir àddina bépp ngir taxawal nataalu rab wa, miy wax te di tax ñépp jot màndarga sañ-sañu papaas bi.

“Juroom ñaar ak ñent yooyu dinañu jàpp benn góor,” te “góor” googu mooy “góor” gi Pool tudde ne mooy “nit ku bàkkaar.” Ci waxtu nattu boobu, ñi des “ci Yerusaleem, dees na leen wooye sell, moom ku nekk miñu bind ci biir ñiy dund ci Yerusaleem.” Ñi di askanu Yàlla mooy ñi ci jamono jooju tur yi ñu bind ci téereb dund gi, téereb Xar bi ñu rey woon dale ci teginu àddina. Gannaaw gi, ñi jàpp “nit ku bàkkaar” mooy ña ci Peeñu mi, saraxle 13, di sujjóot nit ku bàkkaar gi.

Kon ñi dëkk ci kaw suuf si ñépp dinañu ko jaamu, ñoom ñi seen tur binduñu leen ci téereb dund gu Ndaw-làmb bi ñu rey li dale ci sosug àddina. Ku am nopp, na déglu. Péeg 13:8, 9.

“Waxtu” buy yëngu yëngu bii, mi mooy jafe-jafe yoonu Dibéer bi, mooy mujjug atte bu seetkat bi, te atte bi mi ngi sukkandiku ci ne sa tur am na walla amul ci téereb dund gi; kon ci jamono jooju, ñaari mbooloo yi diggante seen bokk ak téereb dund gi di tegtal ay seeni mujj yu mat sëkk ci atte bi. Ñi jàpp “nit ku bàkkaar bi”, yégle nañu ne dinañu “lekk” seen “mburu bopp, te sol” seen “yére bopp”, waaye seen bëgg-bëgg bu njëkk mooy “ñu woowe nu sa tur”.

Dinañuy tax seen yoon seen bopp ci njàngum ngëm gi ñuy wax (lekk seen mburu seen bopp), te dinañuy sax ci seen wóorug mbooloom diine (seen yére seen bopp), waaye dinañuy nangu turu “nit ku bokk ci bàkkaar.” Turu “nit ku bokk ci bàkkaar” mooy “katolig”, te loolu tekki na “wër mbëkk.” Ñi jàpp “nit ku bokk ci bàkkaar,” bëgg nañu nekk cér ci “jàngu wër mbëkk”, maanaam jàngu Katolig. Ñoom bëgg nañu boole googu ngir “dindi” seen “gàcce.”

“Torop” bi wax ji ñaari mbir yu am solo ci mala ma nguur ci kaw mbooloom kërce yi yépp ak xeeti réew yi yépp ci fan yu mujj yi. Ci “waxtu yëngu-yëngu su mag si” ci Peeñu 11, “ñetteelu torop bi di ñëw gaaw”. “Ñetteelu torop bi” mooy Islaam. Ci “waxtu yëngu-yëngu su mag si” ci Peeñu 11, Trompet bu juróom-ñaareel bi riir. Trompet bu juróom-ñaareel bi mooy Islaam. Islaam day dóor ci “waxtu yëngu-yëngu su mag si,” ndaxte Trompet yi yépp mooy jumtukaay yu yonent yi Yàlla jëfandikoo ci mbugal ci kaw jaamu dibeer buñu gañe ci biir jaar-jaari àddina.

Bu “réew mi tas” bu États-Unis de l’Amérique di ame ci yoonu Dimaas bu ñuy ñëw léegi, “xeeti àddina yi dinañu mer.” Islam moo merloo xeeti àddina yi ci waxi Yàlla yi nekk ci kàddug Bibil bi, ni ko tektale jëfandikoo ci njëkk aji-tudd Islam ci téere Génesis.

Te malaakam Boroom bi wax na ko ne: “Xoolal, ënga ëmb, te dinga jur doom ju góor, te nga tudde ko Ismaël; ndaxte Boroom bi dégg na sa metit. Moo dina doon nit ku ànd ak àll; loxoom dina jëm ci nit ku nekk, te loxou nit ku nekk dina jëm ci moom; te dina dëkk ci kanamu mboolem ay doomi baayam.” Génesis 16:11, 12.

“Yéefar” bu mujj fan yi mooy diiné Islaam. Mbooloom kerceen yi ak xeeti àddina si dinañu dugg ci suufu sañ-sañ Njàngum Àddina bu Bees bi, moom mi Bennoo Xeet yi mooy yor, te Kàngë gu Katolik gi moo koy nguuru. Bàpp bi dina toog ci kaw sistemu benn-àddina bi, ni Kostantaans bi joxee papauté ba tooguwaayam ci atum 330. Xeeti àddina si dinañu xalaat ne seen kàttanu jëfandikoo ngir jàppale ak xare yi Isalaam di yóbbu ci kaw nit ñi, du man a am ludul ci benn jëf ju booloo, te loolu dina soxla seen suufeel ci benn sañ-sañ yoonu jikko, bi Etazini di sax ne mooy Kàngëgu Room. Ni Jistiniyaans joxee Kàngë gu Katolik gi sañ-sañam gu mag gi ci atum 533, noonu la jaar-jaar di dellu. Etazini dina sonnal àddina si jaarale ko ci dooleem gu askan wi ngir mu déggal, ni Klowis defe woon ngir Kàngë gu Katolik gi ci atum 496. Jaar-jaaru aaya ñaareelu Peeñug Yowaana fukk ak ñett dina dellusi.

Rab wi ma gisoon woon na melax, te ay tànk yu mel ni yu oson, te ay gémmin mel ni gémminu gainde; te nago ba ko jox dooleem, ak toogu-nguuruam, ak sañ-sañ bu réy. Peeñu Yàlla 13:2.

Bu laata nettali na xamal bi, kon yuur suuf yi, yi mer ndax xeetukaayu Islaam, dinañu xam ne “toroxal” bu àddina bi yépp ci Islaam, bi ñu jëfandikoo ngir jur xamalukaayu rab wu àddina bi yépp, nekkul woon “toroxal” bi “nit ku bàkkaar” bi (Jesabel) doon sax ci dëgg. Waaye dina wees lool ci jamono, ba àddina bi xam ne Jesabel amul benn yëg-yëg ci Islaam; waaye li nekk ci xolam mooy rey Eliya, ni Erodiya reye Yaxya Miy Soow ba.

“Xel mi am xam-xam,” mooy “xelu ñi am xam-xam,” te “ñi am xam-xam” mooy ñiy dégg “yokku xam-xam” bi ñuy jur bu Gaynde gi ci xeetu Yuda ubbee Njàngatug Yeesu Kirist, tuuti lu jiitu ndaje àtteg yërmandé génn.

Noonu ma ne ma: “Bulul waxi yonent bii teere bi, ndaxte waxtu wi jege na. Ku jubul, na des ci jubadiam; ku tilim, na des ci tilimam; ku jub, na des ci njubam; te ku sell, na des ci sellaayam.”
Peeñu gi 22:10, 11.

“Juróom ñaari bopp yi mooy juróom ñaari tund yi, yi jigéen ji toog ci seen kaw,” day wone dëgg bi ne papasi bi dina nguur ci kaw kerees ak réew mi. Xeetu misaal yi am nañu lu ëpp benn tekki, te war nañu firndeel ak xam seen tekki ci konteksu xët wi, fa ñu leen wone. Waxtaan bi génna na ci ne aaya bi moom sax day wax ne bopp yi mooy tund yi; kon lan mooy sabab bi waral nu faralale bopp yi (xarañu nguur) ak tund yi (xarañu kanamuk diine)? Faraale googu dañu ko samp ci Daniyeel saar 7 ak 8. Ci saar 7, Room bu pagan ak Room bu papal ñoom ñépp dañu leen jëfandikoo ci waxu “wuute,” te ñoom wuute nañu ak rab yi leen jiitu.

Bu ñetteel gu juróom-ñaareel bi suñu ko tegee ci ñetteel gu juróom-ñetteel bi (rëy ci kaw rëy), danuy gis ci ñetteel gu juróom-ñetteel bi buum bu ndaw bu Room, di yëngatu diggante góor, jigéen, góor, jigéen. Benn màndarga (buum bu ndaw bi) moo taxaw ñaari nguur. Ci ay ñetteel yooyu, buum mooy nguur, te nguur itam mooy bopp. Ci ñetteel gu juróom-ñetteel bi, buum bu ndaw bi dafay taxawal ñaari nguur, ñetteelu nguur ak juróomeelu nguur ci waxi kàddu-yàlla yi. Buum bu ndaw bi ci làkk wu màndarga dafay taxawal ñaari nguur, te ñaari nguur yii muy taxawal ay nguur lañu yu leerale booloo nguurug àddina ak nguurug kërce. Juróom-ñaari bopp yi, yi itam di juróom-ñaari tund, dañuy taxawal ñaari nguur, te benn nguur bi mooy nguurug kërce, beneen bi mooy nguurug àddina.

Ci saare Daniel ñaareel biir ay, am na beneen seede bu dëggal xam-xamu waxu yonent bi, ndax foofa nguur gu mujj gi, gi ay Millerit ya deggoon ne mooy ñetteel nguurug Room, dañu ko tegu ci weñ ak banqase. Weñ ak banqase boolees na leen, doonte ci dëgg weñ du booleek banqase. Waaye bi Rakku Jigéen White waxee ci “weñ ak banqase,” mu jëfandikoo ko ne mooy misaalub liggéeyu kërce ak liggéeyu réew, ni ko ndawaru saraxalekat bu ndaw bi ci saar juróom-ñaareel bi di won, ak bopp yi nekk ci Peeñu Yàlla fukk ak juróom-ñaareel te itam di tund yi.

«Nanu ci jamono ji liggéeyu Yàlla bu sell bi feesal na ko ci tànkii nataal ba, fa ñu jaxasee weñ gu taar ak ban su yaxu. Yàlla am na ay nitam, askanam ju tànn, ñi seen xel mu xam-degg war a sellal, te waruñu doon ñu dul sell ci yokk ci kaw fondamaa bi bant, ñax ak ñax mu wow. Baken bu nekk buy takku ci santaane yi Yàlla dina gis ne mbir mi tax sunu ngëm di kenn a xam ko mooy Sabat bésub juróom-ñaareel ba. Su nguur gi teraloon Sabat bi ni ko Yàlla santaane, kon dina taxaw ci doolebu Yàlla te di aar ngëm gi ñu jébbale woon gaayi sell ya benn yoon ba fàww. Waaye boroom politig yi dinañu yékkati sabat bu dëggul bi, te dinañu jaxase seen ngëm gu diine ak sàmm sabat bii, doomub Papaas bi, di ko teg ci kaw Sabat bi Boroom bi sellal te barkeel, te tànn ko ngir nit sàmm ko ni lu sell, muy mande bi nekk diggante Moom ak askanam ba ba ci junniy maas. Jaxase gi nekk diggante pexeem kërce ak pexeem réew mooy li weñ ak ban bi feesal. Booloo boobu day wàññi bépp kàttanu kërce yi. Jox kërce gi kàttanu réew mi dina jur ay njariñ yu bon. Nit ñi bëgg nañu weesu ba jege fu muñ-muñu Yàlla yem. Dañu def seen doole ci politig, te boolewu nañu ak Papaas bi. Waaye waxtu wi dina ñëw, ba Yàlla di mbugal ñi sànniwul dara yoonam, te seen liggéey gu bon dina dellu ci seen kaw.» The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 4, 1168, 1169.

Dina ñu kontineaat ci lii njàngum ci artik bi ci topp.

“Ci biir bi mel ne liggéeyu Kirist ngir nun, ak jiiñu Satan ju dëgër ci sunu kaw, Yosuwe taxaw na ni saraxalekat bu mag, di ñaan ngir nit ñi Yàlla tegtal, ñi sàmm ndigali Yàlla. Ci benn waxtu boobu, Satan mooy wone nit ñi Yàlla ni ay bàkkaarkat yu mag, te mu jëfandikoo kanamu Yàlla limu bàkkaar yi mu leen naxaroon ngir ñu def ko ci seen dund gépp, te mu bañaan ne ndax seen tooñ yi, nañu leen jébbal ci ay loxoom ngir mu alag leen. Mu bañaan it ne waruñu leen aaray dara ak malaaka yi di topptoo, ci kaw mbootaayu ñaawteef. Mer mu fees ko ndaxte manul a ñap nit ñi Yàlla ci ay pakk ak àddina, ngir ñu jox ko dégg-dëgg topp gu mat. Buur yi ak kilifay réew yi ak njiitu réew yi mooñ nañu ci seen bopp màndargay antikirist, te dañu leen tekki ni jinn wu réy, mooy gaynde gi dem xeex ak saints yi—ak ñi sàmm ndigali Yàlla te yor ngëmug Yeesu. Ci seen noonoo ci nit ñi Yàlla, dañuy wone ne ñoom itam am nañu tooñ ci tànn Barabbas taqaleek Kirist.”

“Yàlla am na mbooloo ak àddina. Bu àtte bi toogee, te téere yi ubbee, dina am waxtaan wu tiis te metti lool ngir lijjanti, lu war a tax àddina ragal te yëngu, bu fekke ne nit ñi da ñoo gumba te naxal leen ak réer ak njubloo yu Seytaane. Yàlla dina woo àddina ngir layoo ko ci deejj Doomam ju am kennul kenn, kooku mi àddina, ci lu mat sëkk, dafa ko daajaat baatam, te toroxal ko ci kanam ñépp jaarale ko ci fitnaalug nitam ñi. Àddina bañ na Almasi bi ci nit ku sellam ñi, bañ na ay yégleem ci bañ yégle yi yonent yi, ndaw yi, ak yonnent yi indi. Da ñoo bañ ñi doon liggéeykat ak Almasi, te loolu moo tax dinañu ci joxe njub.” Testimonies to Ministers, 38, 39.